www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч.-39. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 17. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 39. Jersey City, N. J., Tuesday, February 17, 1931. THREE CENTS.

ФИЛАДЕЛФІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПОВИТАЛИ ПРОФ. БІРЖИШКУ

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Литовський народній діяч і пропагатор литовсько-українського зближення, професор Ніколас Біржишка, завитав до Филаделфії, щоби там попрацювати серед Литовців у справі поширення акції в обороні Вильна, а крім того довести до скріплення литовсько-українського звязку.

Заходом Центрального Комітету міста Филаделфії влаштовано з цеї нагоди минулої суботи в готелі „Аделфія" вечеру, на яку прибув проф. Біржишка, кілька місцевих визначних литовських діячів і заступники місцевого українського громадянства.

Проф. Біржишку повитав д-р В. Ґалан, як голова Центрального Комітету. Тостместром був капітан М. Дармограй.

На вечеру прибув також Вилієм Луіс, суддя Мюніціпал Корт", котрий виголосив знамениту промову про американізацію і взивав Українців та Литовців шанувати й любити свою культуру, мову, звичаї й обичаї.

Крім литовських бесідників і місцевих говорив ще д-р Л. Мишуга про історичні українсько-литовські звязки, а панна Івана Скубіна з Ню Йорку повитала проф. Біржишку в імени американсько-української молоді.

Потім виголосив Шановний Гість довшу промову, в якій обговорив причину, чому Литовцям і Українцям треба йти разом, а також застановився над тим, що треба робити литовській, українській і білоруській іміграції, щоб допомогти не тільки звільнити Вильно і Львів, але й закріпити мир на Сході Европи через повстання на своїх етнографічних землях сфедерованих трох держав: України, Литви і Білорусі.

НАПАЛИ НА УКРАЇНЦЯ.

ТРОЙ, Н. Й.—Два бандити напали на нашого громадянина, Павла Бойка, в часі, коли він працював біля кітла, вдарили його залізом по голові й хотіли ограбити, але не знайшли нічого в кишенях. Побитого відвезено до шпиталю.

ЕКОНОМІЯ ПЕРЕД ПРОГИБЦІЄЮ.

ВАШИНҐТОН. — Конгресмен Кордел Гул, вибраний тепер сенатором з Тенесі, заявляє, що демократи хочуть виставити при президиальній кампанії в 1932 р. прогибіцію на перше місце. А Гул каже, що це не повинно бути, бо в теперішних важких часах повинна стояти на першім місці економічна проблема. Гул є цеї думки, що найбільшим нещастям Америки є висока тарифа. Й про неї повинні підчас виборів говорити більше ніж про прогибіцію.

ДЕПОРТУЮТЬ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — На протязі останніх 5 тижнів депортовано з Ню Йорку 500 чужинців, які перебували в Америці без дозволу. Поліція робить дальші пошукування за нелеґально перебуваючими. Минулої суботи агенти впали до льокалю „Фінніш Воркерс Едюкейшен Асоціейшен" в часі, коли товариство влаштовувало баль. На салі танцювало коло 1,000 пар. Агенти припинили танець і казали всім присутним леґітимуватися. При тій нагоді арештовано 16 чоловіків і 2 жінки, котрі не могли задокументувати леґальности свого побуту в Америці.

ПОКЛИКУЮТЬ ДО РОБІТ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент праці подає, що в промислі видно за останній місяць зворот до кращого в продукції й у побільшенім числі робучих сил.

КОНТРОЛЯ ЗДОРОВЛЯ.

ОЛБАНІ. — Нюйорський стейт готується перевести велику 10-літню кампанію в ціли поправи здоровляних відносин стейту. У звіті комішенера здоровля читаємо, що стан здоровля мешканців нюйорського стейту з кождим роком поправляється. Статистика з 1900 р. виказує, що за останніх 30 літ пересічне людське життя продовжилося в стейті з 47 літ на 57. В 1913 р. вмерло 419 осіб на сто тисяч населення, а в 1930 р. померло вже тільки 196. Смертельність задля сухіт зменшено до половини, але вони всетаки забирають ще найбільше жертв у віці між 20 і 40 роками. Позатим люди вмирають найбільше через рака й серце.

МИССИС АЙНШТАЙН ПРО ПРОГИБІЦІЮ.

ПАСАДЕНА (Каліфорнія). — Миссис Елза Айнштайн, жінка відомого вченого д-ра Альберта Айнштайна, менше цікавиться теорією релятивности свого мужа, а більше зацікавлена тим, що американські господині живеться тут як у раю, бо все має в кухні під рукою. Але добачує в Америці й лиху сторону. Каже, що завважує, що тут молодь пе далеко більше алькоголічних напитків ніж у Німеччині, де нема прогибіції. Вона є цеї думки, що молоді люди пють тільки тому, що це „заказане".

БІДАКИ БІДАКАМ.

Ми здебільшого знаємо, як важко бідує українське населення в Румунії, а всеж таки воно від уст собі відіймає, щоби зложити свою лепту на допомогу українському населенню, потерпілому від польського терору в Східній Галичині. З тих виказів, які оголошує постійно черновецький „Час", довідуємося, що по день 22. січня ц. р. ці наші бідаки в „царстві циганів" зложили для своїх „специфікованих" братів у „царстві найяснішої річи посполитої польської" 39,321 леїв.

ІМІҐРАЦІЯ ПРИПИНЕНА, ПОКИ ВСІ НЕ БУДУТЬ МАТИ РОБОТИ.

Канада не отворить своїх воріт для іміґрантів, поки теперішне безробіття не скінчиться. Оттака є заява, яку проголосив 30. січня в Оттаві міністер іміґрації та кольонізації, В. А. Гордон. Заяву оголосив він після конференції в своїй канцелярії, на якій були президенти обох канадійських залізничих систем і їх директори та міністер праці, сенатор Робінсон.

ЖОРСТОКИЙ БАТЬКО.

„Подай руку і прощай!" — сказав Федір Авдійчук, мешканець у місточку Руйн, Кве., своїй молодій дочці, яка за пару годин мала повінчатися зі своїм нареченим. Дочка вражувалася, що її батько, який до того часу дуже був противний її бажанню вийти замуж, бажає поблагословити її до шлюбу — сердечно стиснула батькову руку і попілувала. В тому часі Федір витягнув револьвер і вистрілив у дочку, а відтак у себе. Куля не влучила в дочку, однак вистріл Федора до себе був смертельним. По короткому часі він загинув.

СОВІТСЬКА ШПІОНАЖА В НІМЕЧЧИНІ.

В Берліні арештували інжиніра Вільгельма Ріхтера з Дессав. Його підозрівають у тім, що він виконував промислову шпіонажу в користь совітської Росії. Думають, що він зрадив совітам усі тайни фабрики „Полізіюм" у Дессав, тому, що недавно покінчено будову подібної фабрики коло Москви. Інжинір Ріхтер був перед роком головним директором фабрики в Дессав. Але він полякував за службу й виїхав неожидано до Москви.

ЧОТИРИ СОВІТСЬКІ ЕКСПЕДИЦІЇ В АРКТИЧНІ ОКОЛИЦІ.

З Петрограду доносять, що інститут для дослідження Півночи ухвалив вислати на другий рік чотири експедиції. Перша експедиція вибереться з Архангельська на північний схід до Владивостока. Головним завданням цеї експедиції буде прослідження „білих плям" на карті в околиці між островами Врангля й Новоросійськими островами. Експедиція хоче виконати цю подорож на ледоломі „Седов" і забере з собою один літак. Друга експедиція піде до землі Франца Йосифа, щоби присвятитися там науковим дослідам. Третя експедиція, що вибереться з Владивостока, має на цілі Чукотський півострів. Четверта експедиція має прослідити гори Хораллак в долині Лени. У цих горах є мабуть богаті поклади вугля.

У ФРАНЦІЇ ПРИЗНАЧУЄ БУДЖЕТ 47 МІЛЯРДІВ ФРАНКІВ НА ЗБРОЄННЯ.

З величезного буджету Франції поверх 50 міліярдів франків на рік 1931 призначено 21 міліярдів на сплату державних довгів, 13 міліярдів на цивільні видатки, а 17 міліярдів франків на воєнні видатки. Це виразний доказ, що світовий мир добре забезпечений.

ЯК ПОЛЬЩА ГОТОВИТЬ МИР.

Помимо економічної кризи видає Польща 37 проц. свого державного буджету на збройні цілі. Збройна промисловість має до розпорядимости 100 фабрик і муніційних заводів, котрі покривають дві третини польської речіпосполитої, бо останню одну третину, цебто тяжкі гармати, зепітні канони й великі тенки докуповує Польща за границею. Місячно продукує Польща 20 міліонів штук куль для звичайних і машинових крісів, 60,000 ґранатів, 18,000 крісів, 500 машинових крісів, 20 гармат, 40 літаків. На випадок мобілізації цю продукцію можна збільшити впятеро. Польща має від Німців хемічний завод у Хоржові. Торік призначено 100 міліонів злотих на будову нового такого заводу в Тарнові. Через ґданську пристань привозить Польща безупинно з Франції все нове військове знаряддя. 1929 р. замісць старих гармат зготовлено новомодні французькі, 7 і пів центиметрові. На землі мир!

БІЖУЧІ ДОВГИ МІСТА ЧЕРНІВЦІВ.

Місто Чернівці має 54 міліони левів біжучих довгів, на які нема покриття. Видатки міста виносять 17 міліонів місячно, а приходи всього 5 міліонів, отже кождого місяця бракує містови 12 міліонів. Місто має на папери 85 міліонів активів, але їх треба уважати пропавшими: одні довжники повмирали, другі вивандрували, а треті збанкротували.

ЗПІД РИННИ НА ДОЩ.

В черновецькім суді відбулася розправа проти селянина Василя Басараби з Ленківців Долішних. Оскарженому закидують слідуюче: Господар В. Басараба різав минулої осени січку при помочи кірата. На пять хвиль відійшов він від приладу й оставив коло коня свою 12-літну дочку. Міжтим прийшла до дочки Басараби 5-літна дівчинка сусіда. Кінь стояв, а дівчата почали гратися. Менша з них сіла собі на січкарню. Нагло потягнув кінь, дитина впала на малі колеса січкарні, котрі потягнули ногу нещасної дитини. У тяжкому стані відвезли дитину до лічниці. Відти вийшла вона здоровою, але без ноги. Батько нещасливої дитини домагався відшкодування. Повітовий суд у Садаґурі засудив Басарабу на 21 днів тюрми. При останній розправі вказував оборонець на те, що його клієнт порядний господар і що його покарання арештом може мати для нього лихі наслідки. Тому просив оборонець, щоби суд змінив кару вязниці на грошеву кару. Суддя Ріоеску замінив засудженому 21-денну кару вязниці на грошеву кару, і то по 500 левів за день. Обжалований скривився, а з його обличча було видно, що від дістався зпід ринви на дощ. Один з тих, що процесувалися, не виграв нічого. А другий програв. А хто тоді виграв? — спитаємо тих, що люблять процесуватися.

ШКІЛЬНИЙ ІНСПЕКТОР ШАХРУВАВ ЗАЛІЗНИЦЮ.

Шкільного інспектора акерманського повіту, Лева, засудили на кару арешту за те, що він підробльовав собі вільну карту для їзди на залізницях. Акерманський трибунал зажадав від бесарабського шкільництва ревізорату виписання анкету у справі 200 левів, які зужив інспектор Лев для своїх цілей, замісць на заплату платні учителям.

—o—

ПОРЯДОК РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, РОЗПОЧИНАЮЧОГОСЯ ДНЯ 16-го ЛЮТОГО 1931 Р.

Отворенне: Головний предсідатель Микола Мурашко.

Звіт: Головного предсідателя М. Мурашка.
Головного містопредсідателя В. Гришка.
Головної містопредсідательки Юлії Баволяк.
Головного рекордового секретаря І. Каштанюка.
Головного фінансового секретаря Р. Слободяна.
Головного касієра В. Левчика.
Менаджера Свободи П. Мацийовського.
Контрольної Комісії: О. Шараварко, о. Гр. Пипюк, о. д-р В. Клодницький.
Редакційного Комітету: М. Мурашко і О. Ревюк.
Головних радних: Д-р М. Клим, інж. Волод. Малієвич, Т. Михальчук, Анна Бойвка, Стефан Заблоцький, Стефан Слободян, о. В. Сполатакевич, Марія Розуміло (Ольшницька), Олександер Питляр, Павло Ковальчик.

Дискусія над поодинокими звітами.
Дискусія над добром Українського Народного Союза.
Внесення й ухвали.

М. Мурашко, гол. предсідатель.
І. Каштанюк, гол. рекорд. секретар.

ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Отсим повідомляється всіх Вп. П. Секретарів, що всі нагороди за організовання дітей до Молодечого Департаменту за листопад і грудень 1931 та за січень 1931 будуть виплачені окремими чеками У. Н. Союза сейчас по головнім річнім засіданню.

Тому проситься жадних грошей не обтягати з рахунків, а підождати, бо кождий дістане свою належитість.

Р. СЛОБОДЯН, гол. фін. секретар.

КОМУНІСТИ НА ШЛЯХУ ДО МОНАРХІЗМУ

МОСКВА (СССР). — Раніше хід революції в Росії порівнювали з французькою революцією. Та тепер розвиток російської революції пішов далі й після порівнання її з виходом рабського племени Жидів з Єгипту, під проводом Мойсея, російську революцію тепер уже можна порівняти з тим, що відбулося в Анґлії в часи Кромвеля.

Російським Мойсеєм був Ленін, а Ісусом Навином, що після Мойсея вів Жидів до обіцяної землі, тепер став Сталін. Та разом з тим Сталін також став і Кромвалем російської революції. При нім комуністична ідея стала релігійною сектою, котру можна порівняти з пуританами, які також не терпіли когось з іншим способом думання, життя та поведення. Комуністи, як пуритани, хочуть усіх людей примусити жити так, як вони того бажають; хочуть переродити всіх людей відповідно своїм поглядам і своїй доктрині.

Та комунізм, як і пуританізм, не виключає патріотизму, а це вяже їх між собою в історичнім розвитку. Після смерти Кромвеля анґлійський нарід без кровопролиття й особливого зусилля повернувся до старого монархічного устрою, бо пуританізм приготовив для цього не лише дорогу, але й психольоґічно підготовив населення. Як відомо, життя анґлійського народу в часи короля Карла II. визначалося своїми розкошами, як реакція проти того, що заводили пуритани.

ПОСТРІЛЕНО НАЧАЛЬНИКА ПОЛІЦІЇ В ҐАЯХ.

В Гаях біля Львова найбільше лютували карні загони та поліція.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Начальника поліції села Гаїв, Довчита, пострілено, коли він їхав санками недалеко Гаїв. Поранено його тяжко.

Арештовано трох українських студентів, яких підозрівають у стрілянню в Довчита.

НІМЦІ ТІКАЮТЬ З РОСІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Перед урядом стоїть тяжке завдання розмістити десь Німців, які тепер масово тікають з Росії. Це потомки тих Німців, котрі двісті років тому пересилилися до Росії й оснували там багаті хліборобські кольонії. Вони в кождій кольонії мали свої національні школи, в яких плекали рідну мову, вчились історії Німеччини, що всі їх покоління вязало духово зі старою батьківщиною.

Тепер, коли большевики остаточно зруйнували їх кольонії й унеможливили провадження індивідуального господарства, Німці сотками родин переходять в ріжних сторонах кордон Росії, тікаючи від злиднів, безправства та голоду. Німецьке правительство вважає себе морально зобовязаним допомагати цим утікачам і давати їм десь притулок. В Харбіні, наприклад, таких утікачів зібралося 1,500 осіб.

ЕСПАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ПІШОВ НА УСТУПКИ.

МАДРИД (Еспанія). — Після димісії зі становища премієра-міністра ґенерала Беренґвера король мав наради з ріжними політиками. Король схиляється тепер скликати парлямент, який мав би право виробити нову конституцію.

Король пропонує формування нового міністерства ріжним ліберальним лідерам, щоб тим задовольнити опозицію. Очевидно, на становище премієра-міністра буде призначений граф Романонес, що стоїть за негайне скликання установчих зборів, підчас яких король має піти „на вакації", поки парлямент не виробить нової конституції.

АНҐЛІЙСЬКА ПЯТИЛІТКА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Ґрупа анґлійських економістів, учених і політиків оголосила в пресі пятилітній плян ґрунтової перебудови анґлійської індустрії та всього економічного життя британської імперії. Плян цей бере на увагу необхідність боротися проти американської конкуренції й можливо в майбутньому проти російської, колиб така зявилася на міжнародніх ринках.

ШТУЧНИЙ ГОЛОС.

ЛОНДОН (Анґлія). — В Лондоні демонстрували перед ученими кінову фільму, яка говорила людським голосом, що не був передачею людського голосу, але штучним витвором. Анґлійський інжинір, Тумфріс, котрий працює над ріжними винаходами в фільмовій індустрії, викреслив на фільмовій стрічці криву лінію, подібну до тої, що викреслює на фільмі людський голос для передачі світони.

Потім цю фільму висвітлювано як звичайну фільму, на якій була записана людська мова. Викреслений людською рукою голос чути було так, начеб слова були сказані людиною.

ҐАНДІ ЙДЕ НА ПЕРЕГОВОРИ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Індуський провідник Ґанді написав листа до віцекололя Індії, що він хоче розпочати переговори з ним про справи Індії. Віцекороль згодився й переговори розпічнуться скоро між ним і Ґандієм. Думають, що тепер Індія стане на шлях заспокоєння.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерси Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА В ХАРАКТЕРІ

Президент Гувер, користаючи з нагоди свята Уродин Лінколна, не тільки звеличав особу великого „будівничого в часі розвалу", але й підніс те, що являється основою зросту нації чи держави. Говорячи про Америку, підніс він у першу чергу розвій індивідуалізму, а далі обговорив ширше свою улюблену тему, себто самопомич, як наймаркантнішу рису американського характеру. Президент Гувер хотів ще й при тій нагоді вияснити своє становище в справі останньої своєї опозиції щодо допомоги потерпівшим від посухи з боку федерального уряду. Тому він підчеркнув тепер те, що американський нарід був завжди проти централізації як і проти цього, щоби спихати розвязку ріжних проблем на уряд. Американський нарід, каже Гувер, завжди старався сам знаходити вихід з ріжних важких ситуацій, а коли уряд йому мішався до цього, то це вважалося нищенням народніх свобід.

„Дійсний зріст держави" — каже президент— „пізнати по зрості горожанських характерів. Поширювання правительственної опіки нищить ініціятиву і характер." Коли би держава перебрала цілу опіку над горожанами, тоді, каже далі Гувер, кожда людина стала би звичайним слугою держави і тоді би пропала всяка свобода.

Важко не погодитися з тими словами президента. Всяке модерне законодавство чиститься з тими принципами, уважаючи, що тільки в цей спосіб можна виховати дійсних людей, а не машинових фігур, за які хтось думає і ними посуває.

Президент твердить, що сильна держава може повстати тоді, коли складається з сильних характерів, котрі вміють за себе подумати і подбати і котрі тимсамим можуть дати собі раду й без помочі держави і примусу з такими катастрофами як от поміч безробітним, потерпівшим від посухи, повені й т. п.

Слушно. Але чи в такий самий спосіб не міг би тойсамий нарід дати собі раду з тим, чи, де й скільки йому треба заживати алькоголічних напитків? Чи знову не ломиться американського характеру, який звик сам собою правити і сам себе виховувати і сам шукати для себе заради, коли йому кажеться, що його треба змушувати аж державними агентами, щоби він навчився тверезости. Та льогічним є тільки те, що коли американський характер є дійсно сильний, то американський нарід знайде не тільки зараду на поміч потерпівшим від національних катастроф, але також і на те, як поширити тверезість без інтервенції з боку прогибіційних агентів.

О. С.

ЖЕНЕВСЬКЕ МЕМЕНТО

Ліга Народів сказала своє слово в конфлікті німецько-польськім. Люди, що сподівалися від Ліги чудес, не задоволені. Але хто вглибиться в суть справи, тої, побачить, що рішення Ліги є величезним ударом по престіжу Польщі, ударом, якого відгомін ще довго бренітиме. Ліга змусила Залеського признати, що відповідні параграфи Женевської Конвенції (щодо охорони меншостей) нарушено на Горішнім Шлеську, обіцяти покарати винних, відшкодувати пошкодованих і на майскій сесії Ліги здати справу, як то все виконано.

Як слушно зауважила „Газета Варшавська", є се ніщо інше, як те, що Польща піддалася під контролю зовнішних чинників (Ліги), за якими стоять Німці. Безпосередний наслідок сеї капітуляції — є ослаблення престіжу Польщі в світі, ну й конечність бути трохи оглядніщою в своїй меншостевій політиці дома. А по друге — піднесення почуття самопевности у меншостей, які побачать тепер, що всеж таки вони не є безправні. Але на тім не кінчиться підсумок Женевської постанови. Се тільки підсумки, що так скажу, у внутрішній політиці. Річи Посполитої. А ще важніші будуть підсумки в політиці зовнішній. Ось що про них пише берлінська „Германія":

„Осягнули ми в Женеві великий моральний успіх, бо перед світом цілим передискутувалося систему правління держави, яку недавно утворено яко охоронний вал перед большевиками. Здезавуювано російські й балканські методи політики тої держави. Якже супроти того можна довіряти тій державі і поручити їй культурній опіці новопризнані їй терени з національними меншостями на тих теренах? Супроти таких відносин справа ревізиї границь набере цілком іншого вигляду. Ті, що тую границю колись установили, може тепер спостережуть свою власну необачність зайву похопливість."

Подібні голоси розлягаються не тільки на шпальтах німецької преси, а й наприклад швайцарської. Цілком певно, що кождий з дипльоматів, котрі були в Женеві, теж застановиться над сею справою „охоронного валу", єдиного досі титулу Варшави (в очах Европейця) на утримання при собі непольських земель. Сей несподіваний відгомін пацифікаційної практики є далеко важніший від усіх інших і ніхто вже тепер не буде сумніватися, що тою пацифікацією заашкодила Польща передусім самій собі. І то так, що шкідливі оті наслідки відчуватиме вона ще довгі роки...

Правда, справа українська на разі не прийшла на форум Ліги. Але прийде в маю. В кождім разі прихильна для нас атмосфера при розглядання сеї справи вже створена січневою постановою Ліги.

Польська меншостева політика опинилася в сліпій вулиці. Коли стараються її „полагодити" старим звичаєм (виборчі надужиття і пр.) з користю для більшости, — величезний скандал за границею! Уникати сього скандалу за границею і дати меншостям всі права конституційні (в тім виборчі), — то відразу вага сих меншостей у політичнім життю держави зросте так, що се буде дуже неприємною більшости! І так зле, і так не добре...

Національної політики в дусі „моцарствовим" в Польщі не розвязати ні так, ні сяк. Задуже „перевантажена" се держава тими „меншостями"; які є правдивими більшостями у себе.

Ось трагічна для Польщі наука Женеви!

ХТО НАС БЄ!

Сумна наша доля! Страшна сучасна доля українського народу! Куди не звернемо наш зір, чи на північ — чи полудне; на схід чи захід, — скрізь невинна кров і муки пекольні. Там Москаль-Татарин там Ляхо-Татарин, там знов хтось інший, а там ще хтось інший. Та де-б воно й не було, картина та сама: кров невинна і муки пекольні. А причини того катування? За що інших виславляють, за що на рівні з богами ставлять, за те нас катують, розпинають! Катують нас за те, що відважуємося любити і для себе бажати волі, і за те, що хочемо жити.

А ми, український нарід, сходимося і плачемо та лютих бестій проклинаємо. І при кождій такій нагоді якийсь демон у мені сміється, регочеться з нашого болю, з нашого плачу, а кров невинна далі поливає нашу рідну матір-землицю.

І з розпукою питаємось: „Чи судьба у своїй злобі судила нам погибіль? Чи нема в неї до нас ні крихітки любови?"

Та розібравши справу, мусимо заперечити і одне і друге. Доля не є нам мачухою. Вона нас любить. Вона нам дала землю, молоком і медом текучу. Вона нас любить, бо зробила нас народом чисельним. Україніці це по числі третій нарід Европи: має поверх 40 мілінів! Вона нас любить, бо обдарила нас великими здібностями душевними і тілесними, як рідко кого з інших народів.

І скажете: „Чомуж вона нас дала в руки лютих звірів на нелюдські муки?"

І тут мусимо вже раз прозріти і собі сказати правду, хоч жорстоку: „Не катують нас Ляхотатари, не нищать нас орди-нащадки Джінгісхана з Москви, не збиткуються над нами всі інші союзники борців-оборонців „вольности, рівности і братерства", то є панів Французів, які з братерства точать ріками кров з братів, і торгують „рівними братами" як скотом!

Бємо себе самі!

Бють нас наші відвічні гріхи!

І богато тих гріхів маємо на нашій народній душі. Всі ми їх знаємо. Всі їх осуджуємо! Але й всі їх чинимо що хвилі і на кождім місці.

Та з усіх тих гріхів хочу згадати лиш три головні, які сьогодня довели нас до того, що оборонці „волі, рівности і братерства", передовики людства, пани з Парижа (дай їм, Боже, скорше опинитись у нашім положенню) уважають нас за свій товар, двоногий скот, яким сплачують свої довги і нагороджують своїх льокаїв. Ті три смертельні гріхи це: 1. Брак зрозуміння ваги просвіти між нашим народом. 2. Брак національної свідомости і єдности. 3. Брак зрозуміння ваги проводу і карности.

Ми, як я вже вище згадав, нарід дуже талановитий, та поступаємо як злий слуга з біблії, що закопав свій талант, щоб опісля ненарушеним його вернути свому панови. Коли просвіта у цілім світі зі скорістю електрики йде вперед, то нашому народови треба сьогодня в 20. віці вагу книжки, своєї рідної школи в рідній мові, свого рідного (не чужою написаною мовою) часопису. І серце крається, коли ще часто на зазив до просвіти можна почути такі відповіди: „Нащо мені того всього? З мене пана не буде!" Або: „Якби всі панами були, то хто би свиней пас?" Чи дивниця тоді, що всі нас уважають за своїх свинопасів, і так нас трактують, коли ми самі журимося, щоб тим другим не забракло свинопасів? Ні! Ми мусимо бажати стати панами між панами! А це може статися лиш через просвіту. Лиш ця одна, просвіта в рідній школі, в рідній мові, нам отворить очи, покаже нам причини нашого горя, і покаже нам дорогу, як з нього вийти. Просвіта видвигне нас з нашої матеріяльної нужди. Просвіта покаже нам, хто ми, чиї діти, чия правда, чия кривда і за що ми носимо чужинецькі кайдани. І тоді не дамося дурити плачевним агентам і не будем надіятися на підсудсько - соціялістичний, ані на московсько-большевицький рай, а побачимо ясно чужинецьке пекло і більш нічого.

І тому і наш мученик-пророк Шевченко, бачучи те все, кличе: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте! І чужого научайтесь й свого не цурайтесь! Бо хто матір забуває, того Бог карає".

Коли ми будемо дбати про просвіту, тоді пізнаємо, зрозуміємо вагу свідомости і єдности національної. Ми будемо знати, хто ми. Ми пізнаємо величину і силу нашу, українського народу, пізнаємо наше право бути вільним і рівноправним народом між всіма народами; ми пізнаємо наше право бути паном, господарем, в рідній хаті, на власній рідній землі, а не рабами всякої наволочі світової. Ми будемо горді зватися синами українського народу. Пізнаємо спільні інтереси українського народу, де би він не жив; а з тим і любов і пошану до всього, що носить знамя українське. Заразом пізнаємо конечність тісної злуки всіх частин народних в обороні спільних народніх цінностей.

Тоді нашою першою заповідю буде: „Люби Бога й правду над все, а свій український нарід як сам себе!"

Але просвіта покаже нам і вагу народного проводу. (Нечужопартійних запроданців) Горе народови (як сьогодня нашому), що не має, або як має, та не слухає, провідної верстви, або провідників своїх! Що голова для людського тіла, те проводирі для народного тіла нації. Найсильше тіло без, хочби слабшої, голови, це труп. Нарід хочби який чисельний, без проводу, це черева овець, яку кожде підлещення розжене на всі вітри. Ліпше слабше тіло з доброю головою, як навпаки! Лиш руки творять великі діла, котрі слухають розумної голови. Лиш той нарід щось осягне, що повинується проводови. Відколи існує людство, ніколи великі діла не творила сама маса, а лиш одиниці, що зуміли підчинити собі масу для своїх цілей. Маса ніколи не може пізнати складних стосунків загальносвітських, бо вони ніколи не повстають явно, приступно для всіх, ані не може сама пізнати найвідповідніших для власної оборони способів. Маса, як така, здібна щось зруйнувати, а ніколи самі щось великого збудувати. Не це не позволяє ані час, ані розум маси. Самі руки без голови нічого не вдіють, бо мертві. Творення великих діл в користь маси-загалу, це задача проводу. Провід це мозок нації. Чим тяжчі завдання, тим конечніща більша карність маси свому проводови, а то карність аж до самопожертвовання.

Нарід просвітний, свідомий і зедиканий національно, з добрим проводом, це сила, якої жадна інша сила не встані здолати.

Тому найуспішніше запротестуємо проти звірств поневолених на нашім народі, коли будемо ширити всіми силами між нами просвіту, коли будемо плекати між нами єдність і любов братерську і коли будемо шанувати наших провідних людей і їм в карности повинуватися.

А тоді і Бог і люди вернуть нам належні нам права.

Міноритар.

(„Час")

Д-р Остап Грицай.

З ЕВРОПЕЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА

СХУ. вистава образів у віденській „Сецесії".

(Докінчення)

Правда — з історії новітнього мистецтва знаємо заразд, що шукати в сецесіоністів взірцевости основного рисунку, фотографічної бездоганности в зовнішнім вигляді портретованої людини, традиційної ідиліки в краєвиді, старовітської погідности в жанристиці, та блаженно-дитинячого захоплення **Мурілія*)** або **Фра Анджеліко **)** в картинах релігійних значилоб саме стільки, що домагатися від них чогось рівного протилежного всім їх змаганням. Бо вони тому й покинули товариство послушних традиціям професорів мистецтва, що не хотіли розмальовувати прообразів дійсного життя завжди в якомусь театрально - декоративному блеску і завжди в атмосфері солодкаво підкашеної погоди та серафічного захоплення вщасливлюючими мріями винних душ, а захотіли вловлювати дійсність пророди й життя в усій безпосередности їх, артистичного відтворення з одної, і в усій свободі мистецької концепції з другої сторони. Строго академічний майяр старої школи, як ось нпр. **Йоган Петер Крафт,** малюючи колись загально відому картину перемоги усовгнених володарів Европи над Наполеоном під Ляйпціґом (1813), підійшов до свойого завдання цілком по правилам традиційної декоративної театраліки: на головному пляні його, зрештою, дуже гарного образу, стоять з одної сторони московський цар, австрійський цісар і пруський король з почотом своїх генералів і офіцирів, дожидаючи з привітанням князя Шварценберґа, який наїжджає в оточенню свойого штабу, щоб сповістити монархам, що армія Наполеона розбита. Ну, і наскільки діло в виконанню, що цей образ розмальований справді бездоганно: на світлих уніформах володарів та їх елеґантних офіцирів кожна й найменша подробиця, кожна прикраса, кожний ґудзик, кожна складочка одягу намальована з такою історичною вірністю і так коректна, що будь-котра постать тут від стіп до голови це наче світлина, і наче на світлині вражає нас теж гарне угруповання, повні сановодитої достойности лиця цих вельможів та холодний спокій на їх, як бачиться, ще і в розгарі страшної „боротьби народів" запопадливо плеканих обличчях. Але якщо ви цей, такий гриф бездоганний малюнок показалиб ще раз комусь з новітніх малярів з табору віденських, берлінських чи монакійських сецесіністів, то він певно посміхнеться з призирством і за всяке оправдання скаже вам тільки одно, а саме, що і концепція і техніка цього образу Крафта — геть перестарілась, та що нинішній артист в такий спосіб тої історичної хвилі під Ляйпціґом не буде малювати ніяк. А нам, шановний читачу, довелосяб усетаки признати тому сецесіоністові рацію, і то повну рацію. Бо воно ясне, що такого декоративного, гарного й елеґантного угруповання у кривавім хаосі епохальної боротьби навіть і подальш боєвища — ніколи не було й бути не могло. І ясне, що не сріло повдягані царі, цісарі й королі та їх ко-офіцири були репрезентантними появами тієї боротьби — бо вони за ввесь час смертоносного дужання сиділи собі в пишних затишках тай дожили поки за ціну тисячок поляглих і ранених не зможуть говорив, одначе мушу притім підкреслити як похвали гідні звістки світові „своєї" перемоги. — в великанські армії вимки портрет славного керівника німецьких цепелінів **д-ра Екенера** та проф. Ломоносова, обидва роботи згаданого вже раз Евгена Спіро (Берлін), який таксамо як і В. Крігель видається мені одним з кращих талантів в ряді сучасних малярів Німеччини. На згадку заслуговаби теж портрет дами в голубім одязі, кисти Конрада Гоммеля (Монахів), портрет з так рідко попадаючими на цих образах **симпатичними** рисами лиця. Затеж щось з болючо-глумливої іронії є в автопортреті **Ганса Крістофа** (Дрезен), який ще більш глумливим іронією виявляється в картині „Рисовник по моделю" з цинічно розмальованою нагою жінкою як грубо-реалістичним, хоч і дуже добре намальованим моделем молоденького артиста. Мені чогось ця картина Крістофа нагадала деякі сторінки славетного Винниченкового роману **„Чесність з собою"**, хоч, що правда, образ німецького художника далеко не така моральна погань, як той, гідний пожалування промах нашого високоталановитого письменника. Взагалиж хто знає жіночих портретів, подоб і актів тут багато, шкода тільки, що так мало гарних або принаймнеше інтересних обрисами між ними! Невже і тут думати нам про цинізм війни, який так немилосердно обдер жінку з блискучих шат вимріяної поезії? — Але коли в ділянці портрету можемо тут і там відмінити кращі зразні, то в ділянці краєвиду, яка по традиції таксамо добре і з успіхом плекана в модерних Німців, як і в чудово передуховлених Фращузів **(Вільот, Казен, Кареер),** цим разом таки важко знайти щось гідне уваги. Славетні пунктаційні штуки з проскакуючим по всім усюдам соняшним світлом — по рецепті перших учнів імпресіонізму via Токіо-Париж-Берлін-Ворпсведе — як бачу, ще завжди не перевелися, значить — деяким нео-і псевдоімпресіоністам здається ще й тепер, що коли накидають безліч білих, червоних, зелених, жовтих і голубих плям на полотно, і підпишуть нпр. „Париж", то це буде і справді захоплююча картина Парижа. Отак підписав свою пунктаційну вправу в кидання плям, мазок, кривульок і точок в усіх красках веселки пан Юлій Зайлер (Монахів), але я думаю, що колиб у катальозі були підписали нпр. „Берлін", то нікому й на думку не прийшлоб, що це тут не Берлін, а Париж. Взагалиж, хто знає краще хоч кілька краєвидів таких майстрів, як **Рудольф М. Мункачі, Б. Пігльгайн,** а **Альт, Ґеорг Вальдмілер** або хочби **й Фріц Уде?** *Дивлюся* **Каспарідес,** не говорячи вже на картини „Христос і Йоан" про кляксків пейзажу самої (А. Юца), „Поцілунок Юди" Німеччини, той на цій виставі (П. Тальгаймера), або „Воскресення Христа" (А. Трільгаймера), не знайде нічого, навіть перечісно вартісного в ділянці зе), і мимохіть пригадую краєвиду, особливож нічого наших сільських майстрів на старих церковних хорах глибше настроєвого. Все якесь сіре, потахле й безлушне, рутвах, що їх уже зложено в начеб ті краєвиди тут щойно церковний архів на хорах покинула язя вічна.

Справді сильне враження ро-Ормузд мститься.

Але найдивніше зазначується його помста в області концепцій релігійних. Справді — якщо хто хотів видати осуд про релігійність нашої епохи на основі картин по таких концепціях тут, то йому важко булоб сказати, чи наша епоха мала в собі релігійного духа, чи ні. Група В. Пітнера „Св. Анна" така безобразна, така позбавлена всякого релігійного захвату, що скидається на старечу ікону з сповзлими лицями змиршавілих святців. Тут уже треба сказати, що архитвори релігійного малярства давніх класичних епох в порівнанню з такими спробами модерного підходу до релігійних тем, якось ті в нашій „Сецесії", що щось таке коштовне, чудоже й недоскяжне, що гідно станути обік них не зможе мабуть уже ніякий артист нашого й мавбутнього часу. Але хіба й легко воно пошматованим душам цієї епохи видвигатися на крилах релігійного захвату хочби так високо, як видвигалися ще тамтого віку **Е. Гебгардт** та **Альт, Георг Вальдмілер** або хочби й **Фріц Уде?** *Дивлюся*

**) Мурілло (Bartolomie Esteban Murillo, 1617—1682), Еспанець, один з найбільших малярів світа, вславився головно чудово солодкими картинами Марії і маленького Ісуса, які належать до найкращого з усього, що сотворило малярство всіх часів і народів. Епохального значіння теж як ґеніяльний і любляний малярь простолюдя (нпр. севільських уличняків), і незрівнаний малярь дітей. — О. Г.*

***) Фра Анджеліко да Фієзоле (1387—1455), італійський малярь, монах, відомий як маляр картин з життя Христа і Марії, повних засвітньої, святої розмірности. — О. Г.*

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Свято Соборности.

Центральний Комітет Українських Народніх Організацій міста Ню Йорку може бути вповні задоволеним з влаштованого ним дня 8. лютого Свята соборности, бо воно випадало кождим оглядом добре.

Святі взяли участь старорідні артистичні сили з Америки України і тут роджені, а також Галичани. Соборність виявилась зі сцени.

Програму виконувано точка в точку без злишних перерв. Кому концерт не „затягувався", хоч наші громадяни були здорові — й тим разом не прийшли на час. Коби ще вдалося нас з того припізнювання, то вже було би з нашими концертами все до ладу, бо програми стають з кождим разом щораз добрійшими.

Хор „Бандурист" є тепер краще оснований і між голосами є рівновага. Та жалко, що лише тільки 30 співучих сил в Ню Йорк є рішучо замало. Тут треба принаймні сотки співаків. Та ціла біда в тім, що в нас знають хор, коли є готовить концерт, а по концерті, хохре, хоч пропадай, до нової нашої потреби. Вже крайна пора, щоби наші громадянство поставилося до справи хору дещо поважнійше й з більшим пошанованням до нашої штуки.

Хор відспівав деякі старі річи і новіші. А що вивязався зі свого завдання добре, то й збирав заслужені оплески, вже й своїм дирігентом, п. Ю. Кириченком.

З солістів треба згадати в першу чергу паню Марію Гребенецьку, яка проспівала між іншим невдому нашій імпрезі чудову „Думу" з опери М. Лисенка „Тарас Бульба". Опісля поперва мала співачка нагоду виказати свої великі артистичні здібности, велику силу і красу свого голосу та елементу інтерпретацію.

Яко скрипачка виступила молода панна Любка Каськів з Нюарку, Н. Дж. В Ню Йорку виступила й вже з попередніх виступів, а тепер пізнали, що в нас чим далі, тим більші робить поступи. Молоду артистку цілуе вміла гра й приємний усміх, себто дві прикмети, які так гарно відбивають зі сцени. Шкода тільки, що в нас так мало українського репертуару на скрипку, особливо такого, що надавався би до використання артистами кращої марки.

А наш п. П. Ординський то вже мабуть не сходить ні з одної програми наших концертів. І це добре. Бо видно, що й у нього зростає через те охота до дальших студій, і він опрацьовує мабуть давні річи наново. Це видно було по піснях „Гетьмани" і „Ой Дніпре", які вийшли тим разом у дуже добрій інтерпретації.

Молоденька панна Марія Ошуст віддеклямувала підібрану до свята поезію „Держава або смерть". А „Запоріжський танок" відтанцювали учні школи балетмайстра В. Авраменка.

Фортепяновий супровід спочивав у вмілих руках п. В. Зібера.

Ми були би раді побачити ще на сцені виступи діточих хорів і молодечої орнестри, бо й молодь треба притягати до таких свят. Але думаємо, що це станеться другим разом. Тоді треба вважати на програму, щоби вона не була завелика, як це бувало досі.

Вступне слово виголосив гр. Омелян Ревюк. Привитавши гостя свята, гр. Миколаса Біржішку, професора національного литовського університету в Ковні, діяча литовського Товариства для Освободження Вильни та Українсько-литовського Товариства, бесідник представив стремління українського народа до обєднання в одну соборну українську державу, стремління, проти котрого віками боролися ріжні сусіди, що раз хотіли рвати частину України для себе, то знов обєднувати всі українські землі для цілковитого винищення українських визвольних змагань. Стремління українського народа довершилися за нашої памяти успіхом, котрий, хоч лише тимчасовий, має велике значіння для дальшої боротьби за остаточне й постійне здійснення ідеалу соборности.

Як появився на естраді проф. Біржішка, зібрані привитали його довго треваючими оплесками. Проф. Біржішка говорив по російськи. Він вказав на спільну історичну долю народів литовського й українського. Хоч Литва правила Україною, але це не був підбій ні насильство. Доказом сього саме почуття Українців супроти Литовців. Злучили Українців і Литовців в одну державу реальні основи, почуття спільного інтересу, себто передовсім почуття потреби злуки для оборони проти спільних ворогів, а відтак почуття користей зі співжиття в одній державі для розвою свого богацтва матеріяльного й духового. Сі умови, що колись злучили Литву й Україну в одну державу, не перестали існувати й по нинішний час. Ще й нині Україні й Литві грозять ті самі вороги зі сходу й заходу, для оборони проти котрих їм порадно буде зєднати свої сили. З Українцями й Литовцями в історії лучилися ще й Білоруснин, і вони нині приєднуються для спільної акції проти спільних ворогів. З тих трох держав повставби сильний мур, який відбивавби спільних ворогів. З тих трох держав міг би повстати державний союз, який міг би мати й інші, не тільки відпорні, цілі. Союз України, Литвий Білої Руси міг би злучити краї з ріжними економічними богацтвами, що булоби корисно для кождого народа. Сей союз лучивби Балтійське й Чорне море, отже бувби корисний для торговельних зносин. Він став би основою для культурного обміну між двома відмінними культурами. Се бувби союз, котрий бувби вдвоє більший від теперішної Польщі.

В Литві вже наростає свідомість сеї спільности інтересів між Литвою й Україною. Там є вже спеціяльні товариства для розвою сеї свідомости. Литовці стараються пізнати Україну й Українців та помагати їй по можности своїх сил у її визвольній боротьбі. На першому місци в тому огляді стоїть Литовсько-українське товариство в імени котрого бесідник передає американським Українцям привіт у свято української самостійности й соборности. Товариство кличе до американських Українців: „Не попадаймо в розпуку приводу невдач. Великий український народ не пропаде! Він здобуде собі цілу волю на всій своїй великій і богатій території і засяде в сімї народів як вольний і рівний з іншими. Ще не вмерла Україна!"

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

—o—

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Чорноморська Січ працює.

Новозасноване Тов. „Чорноморська Січ", II. сотня, в Джерзи Сіти, Н. Дж., започаткувало свою працю на користь Рідному Краєви. Це товариство спільними силами з „Чорноморською Січею", I. сотня в Ню Йорку, в неділю, 1. лютого с. р., відограло в галі церковній, при Сусекс і Грін вул., представлення „Дай серцю волю, заведе в неволю".

Радіє „Чорноморська Січ", що її праця увінчалась успіхом. Також радітимуть і ті, котрі нині остались без рук і ніг, бо не жаліли дати в жертву своє здоровля в обороні Рідного Краю, а се наші інваліди У. Г. А., на користь яких пішла половина чистого доходу з представлення. Також не забуто й тих, що тисячами томляться по ляцьких тюрмах у голоді і холоді. Для них також пішлеться жертва — друга половина того доходу.

Галя була переповнена, бо тутешні громадяни зрозуміли й відчули наш поклик та ціль, на яку давалося це представлення. Присутні були вдоволені представленням, бо бачили гарний образ з українського життя. Представлення відіграли добре члени „Чорноморської Січи" з Ню Йорку. У головних ролях виступали: Микола Перчишин (Іван), Михайло Перчишин (Микита), Петро Гуменюк (Семен), Софія Гудима (Одарка), Анна Рознарівна (Маруся), Софія Студницька (Христя).

Загальний дохід із представлення був $126.18. — Розхід $27.00. А чистий дохід $99.18 відослано через Обєднання і Н. С., з Тов. Вільність в Америці, від 172 У. Н. С. Злучене в той спосіб товариство прибрало імя товариства „ДНІСТЕР", яке одержало нове порядкове число, себто стало 361 відділом У. Н. Союза. Товариство числило тоді 183 дорослих членів і 44 дітей. Майно товариства виносило $4,542.25.

В. 1927 р. мало Товариство вже 343 дорослих членів і 69 дітей, а майна на суму $5,129.-47. В 1928 р. було всіх членів 375, а дітей 78. В 1929 р. було всіх членів 448, а в тім 89 дітей. В 1930 р. було членів 452, а в тім 92 дітей.

На протязі 4 років свого істнування Товариство зібрало від своїх членів як членські вкладки до Т-ва й У. Н. Союза та на добродійні цілі $38.-122.44.

З тої суми Товариство випаталило на ріжні цілі $28,856.-49, а в касі Т-ва осталося $9,265.95. Чистий дохід за 4 роки виносив $4,723.70. До того треба дочислити чистий дохід при злуці, який виносив $4,542.25.

Головний фінансовий секретар, Роман Слободян, навязав свій реферат до історії розвою Тов. „Дністер", бо його ведуть такісані чорнороби, котрі колись оснували нашу організацію і котрі й досі є її головною опорою.

Референт розповів історію повстання У. Н. Союза та згадав про ті великі перешкоди, які треба було побороти, щоби поставити Союз на ті тверді фінансові й моральні основи, на яких він тепер стоїть.

Зосібна обговорено нові роди обезпечень та ті добродійства, які з ними получені. Референт зазначив, що У. Н. Союз є народною власністю і нарід рішає про його судьбу.

Редактор, д-р Л. Мишуга, обговорив завдання „Свободи" як органу У. Н. Союза й тої найстаршої в Америці народньої газети, яка виховала національно нашу іміграцію й звернула її до організації наших сил в Америці й там у старім краю, а також запалила її до допомоги найвищій нашій ідеї, себто боротьбі за державну независимість.

„Свободі", говорив референт, як газеті народній і поступовій, доводиться зводити завжди важку боротьбу з ворогами поступу й свобідної думки, але ті боротьби вийшли нашій іміграції на добре, бо вони її освідомили і навчили її думати самій за себе й собою рядити. А це знову збільшило нашу активність в організаційнім житті, як і нашу акцію в обороні рідного краю.

По рефератах ставлено ріжні питання щодо У. Н. Союза й „Свободи", на які дано вичерпуючі відповіди.

Предсідатель, закриваючи збори, підкреслив, що такі наради треба би влаштовувати частіше, бо вони вияснюють богато важних справ. А що члени раді би про них знати, видно найкраще по тім, що збори затягнулися до півночі, а члени були би радо осталися ще довше, бо говорено про справи цікаві й актуальні, які інтересують кождого, кому дорога не тільки наша організація, але й судьба цілої іміграції й цілого нашого народа.

ЗА УПРАВУ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ", II сотня:

Волод. Кушнір, сотник; **Мелянія Милянович**, скарб.; **Григорій Салюк**, фін. секр.; **Василь Гаєвий**, рек. секр.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Замісць балю радили над добром організації.

На суботу, дня 22 листопада м. р., мав припасти баль Товариства „ДНІСТЕР", від. 361 У. Н. Союза в Ню Йорку. Та з огляду на Голгофту, яку довелося переносити нашим братам у рідним краю зприводу ляцьких звірств, рішено балю не відбути, а прилучитися до загальної національної жалоби.

Замісць балю рішено перевести дискусію, в якій порушено би загально-народні справи і справи Тов. „Дністер" та У. Н. Союза.

Саля Укр. Народ. Дому при 6 улиці була виповнена членами Тов. „Дністер". Були й Союзовці з інших відділів і гості.

Зборами проводив предсідатель відділу, гром. Ілія Гузар, а секретарювали М. Боднар і Д. Костишин.

Збори відкрив предсідатель і подав до відома причини, чому відкликано баль. Також подав до відома, що на ті збори прибули: Роман Слободян, головний фінансовий секретар У. Н. Союза, й д-р Л. Мишуга, редактор „Свободи", котрі говоритимуть про Союзові й народні справи.

Збори ті, говорив предсідатель, мають на ціли скріпити ряди Союзовців, усунути взаїмні непорозуміння та довести до збільшення Союзових рядів у Ню Йорку, а зокрема побільшення членства Тов. „Дністер".

Про саме Тов. „Дністер" доводиться сказати таке:

Повстало воно 23 жовтня 1926 р. зі злуки Тов. Вільні Козаки Міста Львова, від. 143 У. Н. С., з Тов. Вільність в Америці, від. 172 У. Н. С. Злучене в той спосіб товариство прибрало імя товариства „ДНІСТЕР", яке одержало нове порядкове число, себто стало 361 відділом У. Н. Союза. Товариство числило тоді 183 дорослих членів і 44 дітей. Майно товариства виносило $4,542.25.

В. 1927 р. мало Товариство вже 343 дорослих членів і 69 дітей, а майна на суму $5,129.-47. В 1928 р. було всіх членів 375, а дітей 78. В 1929 р. було всіх членів 448, а в тім 89 дітей. В 1930 р. було членів 452, а в тім 92 дітей.

На протязі 4 років свого істнування Товариство зібрало від своїх членів як членські вкладки до Т-ва й У. Н. Союза та на добродійні цілі $38.-122.44.

З тої суми Товариство випаталило на ріжні цілі $28,856.-49, а в касі Т-ва осталося $9,265.95. Чистий дохід за 4 роки виносив $4,723.70. До того треба дочислити чистий дохід при злуці, який виносив $4,542.25.

Головний фінансовий секретар, Роман Слободян, навязав свій реферат до історії розвою Тов. „Дністер", бо його ведуть такісані чорнороби, котрі колись оснували нашу організацію і котрі й досі є її головною опорою.

Референт розповів історію повстання У. Н. Союза та згадав про ті великі перешкоди, які треба було побороти, щоби поставити Союз на ті тверді фінансові й моральні основи, на яких він тепер стоїть.

Зосібна обговорено нові роди обезпечень та ті добродійства, які з ними получені. Референт зазначив, що У. Н. Союз є народною власністю і нарід рішає про його судьбу.

Редактор, д-р Л. Мишуга, обговорив завдання „Свободи" як органу У. Н. Союза й тої найстаршої в Америці народньої газети, яка виховала національно нашу іміграцію й звернула її до організації наших сил в Америці й там у старім краю, а також запалила її до допомоги найвищій нашій ідеї, себто боротьбі за державну независимість.

„Свободі", говорив референт, як газеті народній і поступовій, доводиться зводити завжди важку боротьбу з ворогами поступу й свобідної думки, але ті боротьби вийшли нашій іміграції на добре, бо вони її освідомили і навчили її думати самій за себе й собою рядити. А це знову збільшило нашу активність в організаційнім житті, як і нашу акцію в обороні рідного краю.

По рефератах ставлено ріжні питання щодо У. Н. Союза й „Свободи", на які дано вичерпуючі відповіди.

Предсідатель, закриваючи збори, підкреслив, що такі наради треба би влаштовувати частіше, бо вони вияснюють богато важних справ. А що члени раді би про них знати, видно найкраще по тім, що збори затягнулися до півночі, а члени були би радо осталися ще довше, бо говорено про справи цікаві й актуальні, які інтересують кождого, кому дорога не тільки наша організація, але й судьба цілої іміграції й цілого нашого народа.

ІНФЛЮЕНЗА ШИРИТЬСЯ

Здержіть простуду сейчас з 666. Беріть як запобіжність проти простуди. Уживайте 666 масть для дітей.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
МИКОЛА МУРАШКО,
852 Clifford Ave., Rochester, N. Y.

ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ВАСИЛЬ ГРИЩИКО,
161 Tilghman Ave., Allentown, Pa.

ГОЛОВНА МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА
ЮЛІЯ БАВОЛЯК,
60 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ІВАН КАШТАНЮК,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ОНУФРІЙ ШАРАВАРКО,
137 W. Muire Ave., Hazleton, Pa.
о. ГРИГОРІЙ ПИПЮК,
159 Tilghman St., Allentown, Pa.
о. д-р ВОЛОД. КЛОНДИЦЬКИЙ,
1706 Farr St., Scranton, Pa.

МЕНАДЖЕР „СВОБОДИ":
ПЕТРО МАЦІЙОВСЬКИЙ,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РАДНІ:
Др. М. КЛИМ,
5037 N. Kingshighway Blvd., St. Louis, Mo.
Інж. ВОЛОДИМИР МАЛЕВИЧ,
314 Becks Run Road, Mt. Oliver Sta., Pittsburgh, Pa.
Т. МИХАЛЬЧУК,
4444 Sobieski St., Detroit, Mich.
АННА БОЙКА,
Mahanoy Plane, Pa.
СТЕФАН ЗАБЛОЦЬКИЙ,
155 Wythe Avenue, Brooklyn, N. Y.
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
о. В. СПОЛІТАКЕВИЧ,
29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.
МАРІЯ (Ольшанщька) РОЗУМІЛО,
2967 W. 14th St., Cleveland, Ohio.
ОЛЕКСАНДЕР ПИТЛЯР,
17 East 3rd Street, New York, N. Y.
ПАВЛО СТАДНИК,
846 Lamberton St., Trenton, N. J.

Головна канцелярія У. Н. Союза находиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: 1838 Montgomery.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
„СВОБОДИ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
виконує:
ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.
ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

ЧЛЕНСЬКІ КНИЖОЧКИ, СТАТУТИ, НАГОЛОВКИ НА ЛИСТАХ, АДРЕСИ НА КОВЕРТАХ, ЛЕТЮЧКИ, ОГОЛОШЕННЯ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

КОНЦЕРТИ, ЗАБАВИ, ПІКНІКИ БАЗАРІ, РІЖНОГО РОДА АФІШІ, ОБІЖНИКИ, ТА ВСЯКІ ИНШІ ДРУКИ.

ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! УДАВАЙТЕСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ ТІЛЬКИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ!
Для фірм, бизнесменів і приватних осіб друкуємо афіші, білети (тікети) ріжні запрошення, візитівки, весільні запрошення — і все, що входить в обсяг друкарської штуки.
РОБОТА ВПОВНІ ВДОВОЛЯЮЧА. — УСЛУГА ЯКНАЙСКОРША. — ЦІНИ НАЙНИЩІ.

КАЛЄНДАР ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.

Замовлення і належитість слати на адресу:

„SVOBODA"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Я МАЮ ВАШ НУМЕР

На своїм радіо у вівторок і четвер ввечір, слухайте Лорни Фантін, славної нумерольоґістки. Вона скаже вам, як то імена і дати впливають на поводження в бізнесі, любові і подружу. Це справжнє радіове чудо.

D. F. Lorillard Co., Inc.

OLD GOLD
CIGARETTE
RADIO PROGRAM

СТАНЦІЯ WABC
Вівторок ввечір 8.15
Четвер ввечір 9.15
Час східний (Eastern Standard Time)

ЗАХОДОМ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО Т-ВА
—: організується :—

до якої запрошується молодих музикантів і учеників будь-якого інструменту. Мета цеї оркестри: виступати на концертах і на радіо. В цій нашій оркестрі будуть усі мати добру практику і запізнаються з українськими музичними творами.

Збірні вправи відбуваються покищо кождої суботи рано від години 10.30, в галі Школи Українського Нац. Танку арт. бал. В. Авраменка, 35 Іст 2. вулиця, на розі 2. евні, в Ню Йорку. Цею дорогою звертаємося до наших людей у Ню Йорку й околиці, щоби свої діти, які денебудь учаться грати, прислали до оркестри. Оркестру буде вести композитор і дірігент М. О. Гайворонський.

Управа А. У. М. Т-ва.

бить тільки велика скульптура Тоно Цельха (**Zoelch**) „Pieta" (Мерия з мертвим Христом), скульптура, якої лиця головних осіб повні такого безмежного болю і такі страшно особиджені болем, що стоїш перед цим монументом горесного страждання мов перед дзеркалом епохи, яка, проголошувши на всіх людських моральних цінностях культури, гуманности, розбереження, втопила 15 мільйонів людей у крові.

Ні каже раз в одному зі своїх творів Бенедето Кроче: Кожна епоха має таке мистецтво, на яке собі заслугує. З історичного малярства мало жаль, нема нічого, хоч дуже хотілосяб побачити постаті працьовників на шляхах, на якому до війни **Петер Ґрен** та **Герман Прель** добули своїх гарних успіхів. Не бачимо і теж ні одного зразка малярства архітектурного, тобто образів з подобами монументальних будівель, особливо соборів, яких давнішим майстром славився в Німеччині **Карло Ґреб**). Затеж в ділянці жанру є дещо вартне, що і не надто оригінальне, що вже часто вже мною згадуваного, В. Крігеля „Жінка з котом", К. Ресінта „Відпочинок на полі", — може найкращий з усіх жанрових образів тут — О. Гербіґа „Лежача дівчина" і триптих **„Жінка"**, вражаючий траґікою людини, висмоктаної вщерть вічним гаруванням і злиднями. Здається мені, що щось рівно негарне, а притім траґічне, як оцей триптих, могло зродитися тільки з духа часу, в якому в Европі вимордовує людей голод, безробіття, а в варварський Большевії московський грабіжник і кровожадний кат.

Але надіймося, що **творчий дух европейської людини** зможе перемогти всетаки вбивче трійло післявоєнної спадщини та омертвлюючий подих большевицького царства смерти, й европейські творці збогачуватимуть скарб культури знову творами першорядного значіння та повні тої могутньої визволюючої стихії, яка такою божескою погодою переповнює архітвори всякого справжнього мистецтва.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В неділю, дня 15. лютого 1931 р., помер Григорій Тарнавський, син Івана й Еви Тарнавських, член відділу 371 У. Н. Союза в Нюарк, Н. Дж. Похорон відбудеться у вівторок, дня 17. лютого 1931 р., в годині 2-гій пополудни з дому жалоби зпід ч. 191 — 21-ша вулиця, Ірвінґтон, Н. Дж. Проситься приятелів і знакомих прибути на його похорон.

Вічна йому память.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ПРОТОКОЛ

ПЯТОГО КОНГРЕСУ ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(12)

Дел. М. Ганьоронський виголосив реферат на тему **„Хорова справа в Америці"** (гляди „Свобода" ч. 288 з 11 грудня 1930 р.).

Дел. Кедровський виголосив слідуючий реферат про **„Національні танки в Америці":**

Тому, що артист Авраменко в останній хвилі перед конгресом відтягнув свою доповідь про танки й організацію танкової справи в Америці, на мене припало завдання коротенько сказати в загальних рисах, що й яку організацію Обєднання може підтримувати. Обєднання може підтримувати лише таку систему організації танкового діла, яка буде йти в парі з иншими українськими національними організаціями та штукою й не буде вносити в загальний плян якогось хаосу, чи замішання.

Отже по перше. Навчання нашої молоді національних танків не повинно відтягати її від українських діточих шкіл, які тепер істнують. Організація танкових шкіл, до яких має ходити й шкільна молодь, повинна провадитися в порозумінню з учителями, чи з шкільними зарядами тих діточих шкіл, з яких діти мають ходити на танки. Коли молодь належить до українських організацій і клюбів, то в порозумінню з проводом тих клюбів та організацій.

Друге. Коли школи українського танку апелюють до громадянства за підтримкою, то вони повинні знаходитися під контролею того громадянства, яке дає їм свою моральну та матеріяльну підтримку. Коли вони будуть організуватися по принципу персональної справи певної особи чи кількох окремих осіб, то, звичайно, тоді годі їм накладати на громадянство обовязки морального, чи матеріяльного характеру, якіб виходили за межі звичайної плати за курс навчання.

Трете. Громадянство мусить сказати своє слово про характер діяльности шкіл і спосіб навчання в них, коли такі школи мають робити загально-національну справу, або вважають себе такими, що вони це роблять. Через Обєднання, а частніше через Музично-Драматичне центральне товариство, вони повинні обєднувати свою працю зі всією культурною працею в инших галузях серед українського громадянства в Америці.

Тепер хочу дещо сказати, які вимоги ми, як виразники бажань нашої національної еміграції в Америці, маємо поставити до шкіл українського національного танку.

Учителями танків мають бути люди, які вміють не лише самі танцювати, але які вміють навчити инших танцювати, які посідають певну музичну підготовку й які можуть поруч з танками провадити хоч би примітивними хорами. Останнє потрібне для того, щоби українські побутові та релігійні танки ставилися в повній їх красі, коли пісня переплітається з танком і вона доповнює танок, а танок доповнює пісню. Найбільше треба звернути уваги на ріжні українські гаївки, веснянки, купальні пісні й весільні обрядові пісні та танки, бо властиво в них лежить найбільше української питомої танкової краси.

Українські масові народні танки, це справжній народній театр, який наш нарід створив тисячелітями. Тому й тут вони повинні плекатися в такому вигляді, в якому провадяться в Рідному Краю. Наші танки дають кольосальний матеріял для чудового народного театру, для театру, в якому акторами може бути українська молодь, яка навіть не вміє говорити по українськи. Виводячи на сцені, чи в залі українські гаївки, веснянки, купальні пісні та танки, а також проводячи ввесь наш весільний обряд, в кращих його мистецьких формах, ми цим показуємо красу наших народних звичаїв, нашої рідної штуки, захоплюємо нею глядачів і свою молодь навертаємо до любови нашого рідного й прекрасного.

Правильно зорганізована танкова справа, у звязку з українськими народними хорами, може дати великий матеріял до створення в Америці гарного українського театру. Властиво наші народні танцові та пісенні звичаї давно попередили те, що тепер ми бачимо в ріжних театрах цивілізованих народів, де подають масові музично-співочі та танкові вистави. До того ще краса українського народного убрання дає всі дані, що в правдивому мистецькому опрацьованню цього українського фольклору ми можемо виступати перед всіми культурними народами й задовольняти найвибагливійші вимоги їх мистецького смаку. А це безумовно притягне нашу молодь до всього українського прекрасного й національного.

(Дальше буде).

Катехит: Що треба зробити, щоби дістатися до неба?

Ученик: Треба вмерти, прошу отця катехита.

—o—

ЗІ СПОРТУ.

Заринів легко побідив противника.

Не вірилося мені, коли я йшов подивитися на боротьбу Українця Заринова, щоби нюйорські впорядники боротьби назвали його Українцем. Здавалося, що так і повернеться язик в анавнсера на „Рошен" або „Полін чемпіон". Адже вони зробили з Галичанина Гаха „Рошен чемпіон Ванька Залізняк", а з Українця Кириленка „Рошен терибл матроз" і т. д. Знавці казали, що все це робилося для бизнесу, бо, мовляв, люди йдуть подивитися на „Рошен" борця, а не цікавляться якимсь „Юкраїнцем".

Приходжу в салю, коли вже боротьба почалася. Народу багато. Чую голоси й окремі слова ріжними мовами і не бракує й української. Підбір борців у цей вечір досить цікавий і частина їх видно користується великою популярністю в публики. Та для мене найцікавіше подивитися на боротьбу Заринова. Аж ось в останній парі виступає Заринів проти Болгарина Демітрова. Анавнсер голосно й ясно заповідає, що буде боротися „Юкраїнцем чемпіон Заринов" і показує на кремезного й гарно зложеного середніх літ борця. Слова анавнсера покриваються оплесками. То Українці плещуть свому борцеві. Потім назвав другого борця й почалася цікава боротьба.

Цікава боротьба була тим, що Демітров, знаний вже в Ню Йорку як першорядний борець, але відомий з того, що допускається ріжних триків і навіть биття своїх противників, щоби тільки здобути перемогу. З початку Демітров тримає себе коректно, але потім починає битися, щипатися й допускає ріжні способи, незволені в боротьбі. За це від рефері має кілька уваг і загрозу дискваліфікації. Заринів на випади Демітрова здається зовсім не реагує й веде свою боротьбу коректно, але дуже активно. Лиш один раз, коли Демітров ударив його в лице, Заринів дав йому по вусі так, що той поскаржився до рефері, але він відповів, що, мовляв маєш те, що заробив. Опісля Болгарин уже заспокоївся.

У цей вечір Заринів показав себе надзвичайно спритним і сильним борцем. З кождого найприкрішого становища він виходив так легко й вживав таких нових способів, що це викликало бурю оплесків, а чужинці все питали, звідки взявся цей „Юкраїнец" і що це таке та „Украін". Дехто старався, як може й як знає пояснити це. Заринів підчас боротьби показав не менше десяти нових способів оборони та нападу на противника, яких ще в Америці серед борців не бачили. При тім всі ці способи коректні й красиві. Кілька разів Демітров кидав Заринова „гед-лаком" через голову й через ноги, сподіваючися, що Заринів, як всі інші борці, впаде тяжко всім тілом й головою на підлогу. Та кождого разу Заринів ставав на ноги, як прекрасний акробат. Болгарин уживав способів, які інших борців неминуче приводили на підлогу, а в Заринова виходило так, що сам Болгарин падав жертвою цих своїх засобів нападу.

Нарешті на 32 мінуті боротьби Болгарин дуже зручно захопив Заринова засобом „арм-лак". Це той спосіб, від якого терпить поразку більшість борців. Всі притихли й вже дехто починає викрикувати, що нарешті Болгарин положить Українця. Та тут сталося таке, чого ніхто не сподівався, навіть рефері, який уже не одну тисячку разів проводив боротьбою. Заринів якось зручно, немовби спираючись своєю рукою, яку захопив „арм-лаком" Болгарин, перекрутився через голову в повітрі, схопив, сидячи вже на спині Болгарина, ногами його за шию й в одній секунді положив Болгарина на обидві лопатки на підлогу. Навіть рефері не сподівався такого фінału й кілька секунд стояв здивований і дивився на невидавний для нього спосіб боротьби. Потім ліг на підлогу, спробував руками під обома лопатками Болгарина й вдарив рукою Заринова по спині. Це значило, що Заринів переміг.

Болгарин ще раз кинувся боротися й дуже був здивований, коли рефері спинив його й заявив, що він переможений. Звичайно при американській боротьбі в більшости тоді борець падає жертвою, коли він остаточно знесилений, або заморочений, а тут сталося так, що переможений ще чувся на силі, а переможець легко перестрибнув через шнури й під грім оплесків пішов до вбиральні, немов після доброї гімнастики. Знавці боротьби, виходячи з галі, казали, що цей „Юкраїнец" є не гіршим борцем ніж Грек Лондос, котрий тепер тримає світовий чемпіонат важкої боротьби. Хочеться побажати свому краянови, щоби їх слова справдилися.

Спортовець.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 8. і 10. ул.)
Tel.: ALGONQUIN 8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-ної вполудне, або після умови.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На читальню в Рудняках, повіт Нігайці.

В часах татарських наїздів не витерпіли наші землі стільки від поган, скілька доводиться їм тепер витерпіти від „католицької" Польщі. І тому не диво, що українські іміґранти в Америці, хоч їм самим важко жити, складають тепер на край більше жертв як бувало.

В нашім селі Рудняках рішили наші братя вибудувати читальню, щоби було де зійтися, порадитися і прочитати часопис. Куплено за $200 площу під будову, а кошти будови мали виносити $700.

Треба отже було зібрати яких $1,000, а це є завелика сума на наше збіднїле село. І тому наші односельчани рішили зібрати допомогу в Америці й вибрали Комітет, який затверджено краєвим комітетом.

Тимчасовий Комітет зібрав досі $167.25 і хотів їх тепер вислати до краю, але там зайшли такі події, що з краю нам написали, щоби ми далі збирали, а гроші тимчасом тут держали, аж успокоїться слава польська „пацифікація".

Ми зложили гроші до банку „Драй Дак Сейвинґ Бенк" в Ню Йорку.

Дальші жертви просимо слати на руки касієра:

A. Hladiy,
1422 Nelson Ave.,
New York, N. Y.

За Тимчасовий Комітет:
С. Малярський, предсідатель;
А. Гладій, касієр;
Я. Купка, секретар;

Контрольори:
К. Кунка, М. Теплій, Й. Кунка.

Жертвували слідуючі:

По $25: Стефан Малярський, Анрух Гладій, по $10: Михайло Теплий, Яким Кунька, Йосиф Кунька; Микола Сідак $7, по $5: Іван Кірків, Мих. Бобик, Зонька Змулак, Корнило Кунька, Василь Бончук, Анастазія Біленька, Анастазія Гікпонос, Петро Шевчук, Варварка Коваль; по $3: Микола Кнідзерський, Теодор Бойчишин, Мих. Фрогнер $2.50; по $2: А. Падлюк, І. Бобецький, Вер. Венгер, М. Фатюк, В. Романишин, Д. Ганчук; по $1.50 М. Кифор, С. Хархан (Заставче), Ів. Семдат, по $1: І. Бабаранюк, М. Шкіра, Олена Кук, М. Клюба, Л. Музик, Е. Біленький, І. Мариновський, П. Барило, Ґр. Лібович; по 50 ц. М. Скоробогач, М. Рохман; Марія Гонтаньска 25 ц. — разом зібрано $167.25.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

На залізний фонд.

На річних зборах Укр. Братства Пр. Тройці, від. 203 У. Н. Союза, вислухано звіту делеґата на конґрес Обєднання, а заразом ухвалено виасигнувати з каси $10, які рішено переслати до Обєднання з призначенням на Залізний фонд.

Д. Сенюта, секр.

БОСТОН, МАСС.

Жертва на Рідну Школу.

Гром. М. Кісіль переслав через Обєднання сім долярів пожертви з нагоди Різдвяних Свят на Рідну Школу в старім краю.

На цю жертву зложила 5 долярів Параска Фесюк і 2 доляри М. Кісіль.

—o—

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На зазив Жіночого Комітету

На клич Жіночого Комітету в Ню Йорку, щоб занятися збіркою на потерпівших Українців від руки катів-Ляхів, відділ Союза Українок в Картерет, Н. Дж., дав з каси відділової 10 долярів. О. Дудич і А. Ковальчук перевели збірку в церкві, яка принесла $15.45. Гроші 25 долярів і 45 ц. переслано через Обєднання на руки митрополита Шептицького.

З. Клебан, предс.;
А. Гінда, кас.;
К. Кармазин, секр.

—o—

БРЕНТФОРД, ОНТЕРІО (КАНАДА).

На боєву акцію.

На допомогу визвольній боротьбі вислано з нашої громади до Обєднання $25, щоби хоч дрібною лептою заманіфестувати свої почування до натованих Ляхами наших братів.

За Громаду:
М. Гриньків;
І. Фелак.

—o—

ПЕНН АЛЕН, ПА.

На дальшу боротьбу.

Наш відділ невеликий, але всеж таки зібрано хоч $9.50 і переслано до Обєднання на допомогу дальшій боротьбі з Ляхами.

Т. Гурин.

PAIN-EXPELLER
—Важний перта на
Болючі Мускули
Вчасні Переголодження
Біль Грудий
Штивний Карк
Біль Хребта
Звихнення і Знесилення
Нервальгія
Дістаньте правдивий, Нотинця торговельний знак на пачці дає вам запоруку.
Памфлет, подаючий повну директиву і описуючий ріжні вживання Пейн-Експеллеру, знаходиться в кождій пачці.
У всіх аптеках
35 цт. і 70 цт.
Або пишіть впрост до:
The Laboratories of
F. Ad. RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.
KILLS PAIN

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЯКОЧУЧІТЕЛЬ поучує при українській гр.-кат. перед... провадити хор, уряджувати ... лення і концерти, учить ... ву, тверезий і доброго поведі... скаві зголошення просити ... отсю адресу:
P. W. DIAKOUCZYTEL c/o SVOBODA, **P. O. Box 346, Jersey City, N. J.**

ПРИШЛІТЬ двоцентову марку на відповідь, де і ... ту можна дістати:
NASHE REMESLO
507 TARRYTOWN RD
PLEASANTVILLE, N. Y.

THE RAINY DAY BUILDING AND LOAN ASSOCIATION
перебрало 6-фамілійний ... ром і спродасть його за ... теч, котрий є $7,000.00 ... же мало готівки. Голос... скоріше!
GEORGE J. WOLF,
Президент Товар...
389 Jackson Ave., Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД УГЛЯ.
Ціни і уголь, яке можете набути у нас:
Very High Grade ...
Lump ...
Very High Grade Kentucky Forked ...
West Virginia Splint, ...
Virginian Lump, Forked
Ohio Lump, Forked
SQUARE COAL CO.
8229 Broadway, Cleveland O.
Telefon: Diamond 0585
36-61 Павло Чайка, ...

Phone: Main 5720.
O. E. MALISKY,
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
512 Society for Savings Building
CLEVELAND, OHIO
Вечерами: 2191 Professor Street
Phone: Atlantic 2054

DR. M. SMITH
перенис свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
між 16th Street (ч. 318 Est)
напроти нового шпиталю мер
1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається перекладанням абстракти виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує справи; полагоджує стороннім патентові і прочі справи 191-

ЖИТТЯ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЦИХ ТРЬОХ
НИРОК—ПЕЧІНКИ—МІХУРЯ
Поверх 200 літ правдива Gold Medal Haarlem Oil вилікувала головним лікарством на недомагання, що походять з цих органів. Його брати легко і приємно. Спробуйте сьогодня. В 3 величинах; в кожній аптеці. Дивіться за назвою "Gold Medal".
NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

666
ПЛИН або ПАСТИЛЬКИ
Лічить простуду, біль голови, горячку
666 МАСТЬ
Лічить простуду у дітей.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далеко віддалено... вости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В ЗНОЖ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(6)

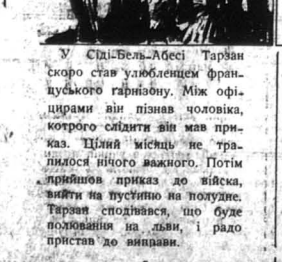

У Сіді-Бель-Абесі Тарзан скоро став улюбленцем французького гарнізону. Між офіцирами він пізнав чоловіка, котрого слідити він мав приказ. Цілий місяць не трапилося нічого важного. Потім прийшов приказ до війска, вийти на пустиню на полудне. Тарзан сподівався, що буде полювання на льви, і радо пристав до виправи.

—o—

Як Тарзан всідав на коня, він побачив на коротку хвилину лице давно знакомого чоловіка, що слідив його зпоза арабського дому. Потім він бачив, як сей самий чоловік перешіптувався з підозрілим офіцером. Він зрозумів, що тут треба йому бути осторожним. Марш пустинею тревав далі, але він не бачив і одного з них цілі два дни.

—o—

У торговий день у Сіді-Айса прийшло до міста богато верблюжих каравен з пустині. Тарзан любив придивлятися невиданому ним видовищу. На те він і лишився цілий день поза жовнірами. Заки він покинув торговище, він наняв собі молодого Араба на слугу й товмача. Під ніч Абдуль потягнув його за рукав і сказав: „Дивися, пане".

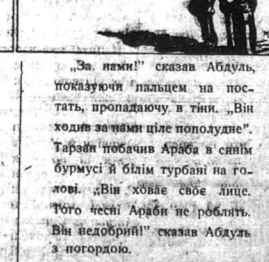

„За нами!" сказав Абдуль, показуючи пальцем на постать, пропадаючу в тіни. „Він ходив за нами ціле пополудне". Тарзан побачив Араба в синім бурнусі й білім турбані на голові. „Він ховає своє лице. Того чесні Араби не роблять. Він недобрий!" сказав Абдуль з погордою.

—o—